

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ BÖTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ PAYLAŞIMI VE WEB YAYIN ARAÇLARI OLARAK AĞ GÜNLÜKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ¹

Erkan TEKİNARSLAN, Melih Derya GÜRER

*Abant İzzet baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim
Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Bolu.*

Özet

Web 2.0 teknolojileri arasında eğitim ortamlarında en sık kullanılan teknolojilerden biri ağ günlüğüdür. Ağ günlüğü (blog) güncelden eskiye doğru yazılan çeşitli yazı ve yorumların yanı sıra çoklu ortam nesnelerini (grafik, animasyon, film, vs) kapsayan web tabanlı bir yayın aracıdır (1). Bu çalışmanın amacı ağ günlüğü yayıncılığı ve kullanımı konusunda tecrübeleri olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ), Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE) öğrencilerinin bilgi paylaşım ve web yayın araçları olarak ağ günlükleri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Veriler kişisel bilgi formu (cinsiyet, İnternet kullanım sıklığı) ve ağ günlükleri hakkında çoktan seçmeli ve yarı yapılandırılmış soruları içeren anket formuyla toplanmıştır. Araştırmaya 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 33 BÖTE öğrencisi katılmıştır. Veriler betimsel istatistikler ve nitel veri analiz yöntemlerinden kategori oluşturma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada ağ günlüğü yayınlamanın öğrencilere yaptığı katkılar, ağ günlüğü yayıncılığının avantajları ve dezavantajları incelenmiştir. Ayrıca, BÖTE öğrencilerinin ileriki mesleki yaşantılarında ağ günlüğü kullanımı konusundaki düşünceleri ve ağ günlüğü kullanımının öğrenme-öğretme ortamlarına yapabileceği katkılar konusundaki düşünceleri de ele alınmıştır.

***Anahtar kelimeler:** Ağ günlüğü, BÖTE öğrencileri, avantajlar, dezavantajlar, öğrenme-öğretme ortamları*

OPINIOS OF ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY CEIT STUDENTS ABOUT BLOGS AS INFORMATION SHARING AND WEB PUBLISHING TOOLS

Abstract

Blog is one of the most commonly used web 2.0 technologies in educational environments. Blog is a web-based publication tool which contains multimedia objects (e.g., graphic,

1 Bu makalenin büyük bir bölümü 26-28 Nisan 2010 tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi'nde gerçekleştirilen IETC 2010 - Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı'nda sunulan bildiriye dayanmaktadır.

animation, video, etc.) as well as various text and interpretations in a chronological order from new to old (1). The purpose of this study is to investigate opinions of Abant İzzet Baysal university Computer Education and Instructional Technology (CEIT) students, who have experiences in blog publication and usage, about blogs as information sharing and web-publishing tools. The data were collected through personnel information form and a questionnaire that covers multiple and semi-structured questions about blogs. Thirty-three students who have studied in third and fourth grades in the CEIT program participated in the study. The data were analyzed by using descriptive statistics and a qualitative method called category construction.. The study investigated contributions of the blog publishing to the students and advantages and disadvantages of blog publishing for the students. In addition, the study investigated the opinions of CEIT students about blog usage in their future professions and contributions of blog usage in teaching-learning environments.

Keywords: Blog, CEIT students, advantages, disadvantages, teaching-learning environments

1. Giriş

İnternet günümüzde önemli bir iletişim ve bilgi paylaşımı aracı haline gelmiştir. Özellikle ağ günlüğü (blog), viki (wiki) ve diğer sosyal etkileşim ağları (örneğin; Facebook) gibi web 2.0 teknolojilerinin gelişimiyle statik HTML ile gerçekleştirilmesi mümkün olmayan daha zengin içerikli iletişim, bilgi paylaşımı ve sosyal etkileşim insanlar arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Ağ günlüğü ve viki gibi web 2.0 temelli teknolojiler günümüzde eğitim ortamlarında da sıkça kullanılmaya başlanan popüler yayın ve sosyal paylaşım araçları haline gelmişlerdir. Ağ günlüğü güncelden eskiye doğru yazılan çeşitli yazı ve yorumların yayınlandığı ve çoklu ortam nesnelere de (grafik, animasyon, film, vs) kapsayan web tabanlı bir yayın aracıdır (1). Ayrıca ağ günlüğü Boyd (2) tarafından minimum teknik beceriyle kullanıcıya web içeriği oluşturma ve edit etme fırsatı veren web yayıncılığı yazılımı olarak tanımlanmaktadır. Blog ya da weblog olarak da bilinen ağ günlüğü yazılımları Türkiye’de dahil birçok ülkede önemsenen ve ciddiye alınan bir yayın aracı haline gelmiştir. Örneğin, Mayıs 2005’de Google’da Türkçe sayfalarda “blog” kelimesi 65.400 kez yer alırken, Mayıs 2006’da bu sayı neredeyse 5 milyona ulaşmış, Mayıs 2008’de ise 10 milyonu geçmiştir (1). Bugün bu sayının çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir.

Bartlett-Bragg’a (3) göre ağ günlüklerinin en önemli özellikleri kişisel editörlük, birbirine bağımlı metin yapısı, sürekli güncelleme, internet ile içeriklere ücretsiz erişim ve arşivlemedir. Temel olarak ağ günlüğü kullanıcıları bilgi ve düşünceleri okurlar, görüşlerini yayınlarlar ve diğer ağ günlüğü okuyucuları ile etkileşim sağlarlar. Goh, Quek ve Lee (4) ağ günlüklerinin dört genel faydasından bahsetmişlerdir: (1) web sayfasının görünümünde yüksek oranda özelleştirme imkanı sağlar, (2) kullanıcılar güvenli bir sanal ortamda görüşlerini bildirebilirler, (3) kullanıcılara bilgi değişimi ve işbirliği ile öğrenmeye olanak verir ve (4) öğrencileri ağ günlüklerine yazdıkları ve diğer kullanıcıların ağ günlüklerine yaptıkları yorumları konusunda daha derin düşünmeye teşvik eder.

Bu kullanımı kolay web tabanlı yayın araçlarıyla ilgili birçok akademik çalışma yapılmıştır. Fakat ağ günlükleriyle ilgili bu çalışmaların çoğunda teknoloji ve bilgisayarlar konusunda eğitim alan ya da bu alanlarda uzmanlık öğrenimi gören öğrencilerin görüşlerine çok fazla yer verilmemiştir (5; 6; 7; 8; 9). Bu çalışmanın amacı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilerin bu kullanımı kolay web yayın araçları bir diğer ifadeyle ağ günlükleri hakkındaki görüşlerini incelemektir.

Eğitsel Ortamlarda Ağ Günlüğü Kullanımı

Sosyal ve kişisel etkinliklerin yansıtılması ve ilettilmesinin (10; 11; 12) yanı sıra eğitsel ortamlarda öğrenme etkinlikleri (e.g. 13; 14; 8; 15) ve grup çalışması etkinliklerinde (9) kullanılan ağ günlükleri hakkındaki alanyazın her geçen artmaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde ağ günlüğü kullanımının birçok alanda (iş, eğitim, iletişim, vs) her geçen gün arttığı görülmektedir (16; 15; 9). İş dünyasında çalışanlar (örn. işadamları, iş kadınları, vs) ağ günlüklerinden daha erken yararlanmaya başladılar sonra onları eğitimciler, kütüphaneciler ve araştırmacılar takip ettiler (16; 15). Bir konu hakkındaki düşünceleri, deneyimleri ve bilgi birikimlerini kişisel olarak ifade etmenin yanı sıra başka insanların yorumlarına ve düşüncelerine açık olması ve grup çalışmalarına da fırsat vermesi açısından ağ günlükleri birer sosyal etkileşim ağı ve eğitsel bilgi kaynakları olarak da düşünülmektedir (15; 17; 9).

Ağ günlükleri günümüzde eğitsel çevrelerde birçok amaç için kullanılmaktadır. Örneğin, ağ günlükleri sadece okuma ve yazma becerilerini, analitik ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek ve işbirlikli eğitimi desteklemek amacıyla değil, aynı zamanda düşünceleri ve bireysel çalışmalarını paylaşmak ve yayınlamak için de kullanılmaktadır (18). Eğitim ortamlarında ağ günlükleri müzik eğitiminden (13) dil eğitimine (19) kadar birçok alanda kullanılmaktadır. Eğitsel ağ günlüğü kullanımı ağ günlüğü içeriği geliştirirken öğrencilerin bilgi tarama becerilerine, akademik yazma becerilerine, (6; 20; 21, 8, 15; 19), grup çalışması becerilerine, işbirlikçi öğrenme becerilerine ve tecrübe ve bilgi paylaşımı alışkanlıklarına olumlu katkılar sağlamaktadır (13; 9).

Yapılan çalışmalarda ağ günlüklerini eğitim amaçlı kullanmanın birçok olumlu etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu faydalardan bazıları etkileşim (22), kaynak ve düşünce paylaşımı (15), eleştirel düşünme becerilerini geliştirme (23) ve öğrenme toplulukları oluşturmak olarak ifade edilebilir. Ağ günlüğü yazarlığı yansıcı öğrenme ile öğrencilerin anlam oluşturmalarına yardımcı olur.

Ağ günlüklerinin eğitsel olarak kabul görmesi ve kullanılma yöntemleri öğrencilerin algı ve düşünceleri ile belirlenmektedir (24). Teknoloji Kabul Modeli (Technology Acceptance Model) de bir teknolojinin kabul görebilmesinin eldeki görevler için algılanan etkililiği tarafından belirlendiğini savunmaktadır (25). O'Malley ve McCraw (26) da eğitsel bir teknolojinin algılanan etkililiğinin o teknolojinin algılanan özellik-

lerine, öğrencilerin özelliklerine ve o teknoloji ile ilgili öğrencilerin deneyimlerine bağlı olduğunu belirtmektedirler. Yeni teknolojilerin eğitimsel çevrelerde tanıtılması, öğrenme-öğretme ortamlarına entegre edilmesi ve yaygınlaştırılması için Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü mezunlarına büyük görevler düşmektedir. Bu yüzden bu çalışmada bilgisayar ve öğretim teknolojileri alanı öğretmen adaylarının ağ günlüklerinin kullanımı ile ilgili algılarının ve düşüncelerinin neler olduğu araştırılmak istenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Ağ günlüğü kullanımıyla ilgili eğitimin birçok alanında araştırma yapılmasına rağmen bilgisayar ve öğretim teknolojileri alanında öğrenim gören öğrencilerin ağ günlükleri hakkındaki görüşlerine çok fazla yer verilmemiştir. Bu çalışmanın amacı ağ günlüğü yayıncılığı ve kullanımı konusunda tecrübeleri olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE) öğrencilerinin bilgi paylaşım ve web-yayın araçları olarak ağ günlükleri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Araştırmada ağ günlüğü yayınlamanın BÖTE öğrencilerine varsa yaptığı katkılar, ağ günlüğü yayıncılığının avantajları ve dezavantajları incelenmektedir. Ayrıca, öğrencilerin ileriki mesleki yaşantılarında ağ günlüğü kullanımı konusundaki düşünceleri ve ağ günlüğü kullanımının öğrenme-öğretme ortamlarına yapabileceği katkılar konusundaki düşünceleri de ele alınmaktadır.

2. Yöntem

Araştırmada, nicel araştırma tekniklerinden anket ve nitel araştırma tekniklerinden yazılı görüşme tekniği kullanılmıştır (27; 28). Veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu, ağ günlüğü hakkında çoktan seçmeli ve öğrenci görüşlerini yoklayan yarı yapılandırılmış soruları içeren anket ve görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmaya 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 33 BÖTE öğrencisi katılmıştır. Toplanan veriler betimsel istatistikler ve nitel veri analiz yöntemlerinden kategori oluşturma yöntemi (27) kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bölümde sırasıyla katılımcılar, veri toplama aracı ve veri analizi daha detaylı bir şekilde tartışılmaktadır.

Katılımcılar

Araştırmaya gönüllü olarak 2009-2010 öğretim yılı Güz döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi BÖTE bölümü 3. sınıfta öğrenim gören 21 ve 4. sınıflarda öğrenim gören 12 olmak üzere toplam 33 öğrenci (14 kız, 19 erkek) katılmıştır (Bakınız Tablo 1).

Tablo 1. Sınıf ve cinsiyete göre araştırmaya katılan BÖTE öğrencilerinin dağılımı.

Sınıf	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
BÖTE 3	11	10	21
BÖTE 4	3	9	12
Toplam	14	19	33

Araştırmanın ağ günlüğü yayıncılığı konusunda yeterli bilgi, beceri ve tecrübeye sahip katılımcılarla yürütülmek istenmesinden dolayı araştırma BÖTE bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle sınırlı tutulmuştur. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı (N=33) ağ günlüğü yayıncılığı becerilerine sahip olduklarını ve yayınlama tecrübelerinin olduğunu bildirmişlerdir. Ayrıca Tablo 2’de de görüldüğü gibi 8 öğrenci haftada en az 1-5, 7 öğrenci günde 5 saatten fazla ve 18 öğrenci de günde en az 1-5 saat arası İnternet kullandıklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 2. BÖTE öğrencilerinin İnternet kullanma sıklıkları.

İnternet Kullanma Sıklığı	N	Yüzde (%)
Haftada 1-5 saat	8	24,2
Günde 1-5 saat	18	54,5
Günde 5 saatten fazla	7	21,2
Total	33	100,0

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılacak veriler kişisel bilgi formu (cinsiyet, İnternet kullanım sıklığı, ağ günlüğü oluşturma tecrübesi, vs) ve ağ günlükleri hakkında çoktan seçmeli ve yarı yapılandırılmış soruları içeren anket ve görüşme formuyla toplanmıştır. Kişisel bilgi formuna ek olarak öğrencilerin ağ günlükleri hakkındaki görüşleri Ek 1’deki sorularla tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anket ve görüşme formunda yer alan sorular araştırmacılar tarafından ağ günlüklerinin bilgi paylaşımı ve web yayın araçları olarak temel özellikleri dikkate alınarak hazırlandıktan sonra kapsam geçerliği için uzman (N=2) görüşüne müracaat edilmiştir. Uzmanların önerileri dikkate alınarak ağ günlüğü yayıncılığının katkılarıyla ilgili birbirlerine yakın içerikli iki sorudan biri çıkarılmış ve diğer sorunun içeriği tekrar düzenlenerek kapsamı geliştirilmiştir. Ayrıca, öğrenci görüşlerini verilen seçeneklerle sınırlı tutmamak için Ek 1’deki 1. ve 2. sorulara “diğer (lütfen belirtiniz)” seçeneği eklenmiştir. Çalışmanın güvenilirlik açısından zayıf kalmaması için çeşitleme (triangulation) tekniğinden yararlanılmıştır (36). Bunun için katılımcıların birden fazla seçenek işaretleyebileceği çoktan seçmeli anket sorularına ilave olarak ağ günlükleri hak-

kında onların görüşlerini yoklayan 3 görüşme sorusu kullanılmış, bunlara verilen cevapların birbirleriyle ve ilgili alanyazınla tutarlılıklarına bakılmıştır.

Veri Analizi

Elde edilen verilerin bir kısmı (kişisel bilgi formundaki sorular ve Ek 1'deki 1. ve 2. sorular) SPSS programında betimsel istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin görüşlerini yazılı olarak ifade ettikleri Ek 1'deki 3, 4, ve 5. sorular nitel analiz yöntemlerinden kategori oluşturma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bunun için verileri analiz etmeden önce her bir katılımcıya anket formları üzerinde bir kod numarası verilmiştir ve öğrencilerin bu sorulara verdikleri cevaplar bu kod numaralarının altında soru numarasıyla birlikte bir kelime işlemci programına aktarılmıştır. Sonra, kelime işlemciye aktarılan verilere üzerinde veri birimlerinin kodlanmasıyla kavramsal kategorilerin yaratılması işlemi kapsayan kategori oluşturma yaklaşımı uygulanmıştır (27). Daha sonra, ilgisiz ya da alakasız veriler elenerek kavramsal kategori kodları ve isimleri verilen veriler uygun kategori başlıkları altında (örneğin; katkılar, avantajlar, dezavantajlar, öğrenme-öğretme ortamı, vs) bir kelime işlemci programı içerisinde gruplanmıştır. Sonra elde edilen bulgular bu kategorilere dayanılarak ya da bu kategoriler etrafında rapor edilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde sırasıyla ağ günlüğü yayıncılığının BÖTE öğrencilerine katkıları ve avantajları, ağ günlüğü yayıncılığının dezavantajları, mesleki yaşantıda ağ günlüğü kullanmaya yönelik görüşler, ağ günlüğü ve öğrenme-öğretme ortamları konularına ilişkin bulgular tartışılacaktır.

Ağ Günlüğü Yayıncılığının BÖTE Öğrencilerine Katkıları ve Avantajları

Bu çalışmada ağ günlüğü yayıncılığının BÖTE öğrencilerinin (N=33) çeşitli konulardaki (örneğin; web yayıncılığı, akademik yazma ve tartışma, referans gösterme, düşüncelerini ifade etme, çoklu ortam (multimedya) nesnelere paylaşma) becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığı sorulmuştur. Öğrencilerin ağ günlüğü yayıncılığının bu alanlardaki becerilerine katkı yapıp yapmadığına ilişkin verdiği cevapların yüzde ve frekans dağılımları Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Ağ günlüğü sayfası yayınlamanın BÖTE öğrencilerine yaptığı katkılar

Katkı Alanları	Evet N (%)	Hayır N (%)
Düşüncelerimi ifade etme becerilerim arttı	19 (%57,6)	14 (%42,4)
Akademik yazma ve tartışma becerilerim arttı	17 (%51,5)	16 (%48,5)
Referans gösterme becerilerim arttı	15 (%45,5)	18 (%54,5)
Ses, yazı, görüntü ve video gibi çoklu ortam (multimedya) nesnelerini web ortamında paylaşma becerilerim arttı	13 (%39,4)	20 (%60,6)
Web yayıncılığı konusunda teknik becerilerim arttı	12 (%36,4)	21 (%63,6)

Tablo 3’deki bulgulara göre ağ günlüğü yayıncılığı öğrencilerin en fazla düşüncelerini ifade etme becerilerine katkı yapmıştır (N=19, %57,6). Ayrıca, öğrencilerin yarısından biraz fazlası (N=17, 51,5%) ağ günlüğü yayıncılığının akademik yazma ve tartışma becerilerine katkı yaptığını ve öğrencilerin yarısından biraz daha azı (N=15, %45,5) referans gösterme becerilerine katkı yaptığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte, daha az sayıdaki öğrenci (N=13, %39,4) ağ günlüğü yayıncılığının kendilerinin ses, yazı, görüntü ve video gibi çoklu ortam nesnelerini web ortamında paylaşma becerilerine katkı yaptığını belirtmişlerdir. Ayrıca, ağ günlüğü yayıncılığı en son sırada öğrencilerin web yayıncılığı konusunda teknik becerilerine katkı yapmıştır (N=12, %36,4). Bu bulgular ışığında ağ günlüklerinin araştırmaya katılan BÖTE öğrencilerinin büyük bir çoğunluğuna ses, yazı, görüntü ve video gibi çoklu ortam nesnelerini web ortamında paylaşma becerileri (N= 20, %60,6) ve web yayıncılığına ilişkin teknik beceri (N=21, %63,6) konularında herhangi bir katkı yapmadığı belirtilebilir.

Bunların yanı sıra bu çalışmada ağ günlüğü yayıncılığının BÖTE öğrencileri için çeşitli konularda bir avantaj sağlayıp sağlamadığı sorulmuştur. Öğrencilerin ağ günlüğü yayıncılığının çeşitli konularda (örneğin, yayınlamanın ve edit etmenin kolay olması, olumlu ve olumsuz yorumlara bakarak düzeltme şansının olması, vs.) kendilerine avantaj sağlayıp sağlamadığına ilişkin verdiği cevapların yüzde ve frekans dağılımları Tablo 4’de gösterilmektedir.

Tablo 4. Ağ günlüğü yayınlamanın BÖTE öğrencileri için avantajları

Avantajları	Evet N (%)	Hayır N (%)
Ücretsiz olması	29 (%87,9)	4 (%12,1)
Yayınlamanın başkalarının yorumlarına açık olması	26 (%78,8)	7 (%21,2)
Olumlu ve olumsuz yorumlara bakarak düzeltme şansının olması	24 (%72,7)	9 (%27,3)
Yayınlamanın ve edit etmenin kolay olması	21 (%63,6)	12 (%36,4)
Çoklu ortam nesnelerini (ses, yazı, görüntü, vs) kullanarak yayın yapabilmek	19 (%57,6)	14 (%42,4)
Kolay erişim olması	17 (%51,5)	16 (%48,5)

Elde edilen bulgulara göre ağ günlüğü yayıncılığının öğrenciler için en büyük avantajı %87,9'luk bir oranla (N=29) ücretsiz olmasıdır. Daha sonra bunu %78,8'lik bir oranla (N=26) ağ günlüğü yayınlarının başkalarının yorumlarına açık olması takip etmektedir. Olumlu ve olumsuz yorumlara bakarak ağ günlüğü yayınlarını düzeltme şanslarının olması öğrenciler tarafından %72,7'lik bir oranla (N=24) 3. sırada bir avantaj olarak görülmektedir. Yayınlamanın ve edit etmenin kolay olması %63,6'lık bir oranla (N=21) öğrenciler için 4. sırada bir avantaj olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler %57,6'lık bir oranla (N=19) çoklu ortam nesnelerini kullanarak yayın yapabilmeyi 5. sırada bir avantaj olarak göstermişlerdir. Kolay erişim olması seçeneği %51,5'lik bir oranla (N= 17) 6. ve en son sırada yer alan bir avantaj olarak ortaya çıkmaktadır.

Ağ Günlüğü Yayıncılığının Dezavantajları

Öğrencilerin (N=33) ağ günlüklerinin dezavantajına ilişkin görüşleri, “Ağ günlüğü (blog) kullanmanın sizin için bir dezavantajı var mı? Varsa belirtiniz” sorusuyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (N=22) herhangi bir dezavantaj belirtmemiştir. Fakat, 11 öğrenci teknik beceri ve teknik sorun konularıyla ilgili ağ günlüklerinin dezavantajı olduğunu belirtmiştir. Örneğin üç öğrenci ağ günlüğü kullanmanın BÖTE öğrencileri için teknik yönden “zaman kaybı” olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bir öğrenci ağ günlüklerinin BÖTE öğrencilerinin teknik becerilerine katkısı olup olmadığı konusundaki düşüncesini, “Ağ günlüğü (blog) ortamını beceri geliştirecek bir yer olarak görmüyorum. Web sitesi tasarlamak için uğraşmadan hiçbir şey öğrenilmez” şeklinde belirtmiştir.

Ayrıca, dört öğrenci ağ günlüklerinde zaman zaman teknik sorunların çıktığını belirtmiştir. Örneğin bir öğrenci “Bazen Blogcu ve Blogger’da sorun çıkıyor, giriş yapamıyorum” yazarak teknik konudaki bir problemi belirtmiştir. Bir diğer öğrenci ağ günlüklerinde teknik problemle ilgili tecrübesini, “Sadece bazen ağ günlüğünde (blogda) çıkan problemlerden dolayı yazı eklemeye sorun çıkması sonucunda fazla zaman alması” olarak ifade etmiştir.

Bunlarla birlikte öğrencilere göre akademik yazma bilgi ve becerisine sahip olmadan ağ günlüğü yayınlamak eğitsel çevrelerde problemlere neden olabilir. Bu konuda üç öğrenci akademik yazma ve telif hakları konusunda bilgisi olmayanların ağ günlüğü yayıncılığı sırasında intihal ve telif hakkı konusunda sorunlarla karşılaşabileceklerini belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğrenci, “Bir bilgiyi kaynak belirtmeden yayınladığımızda telif hakkı konusu sorun olabilir” diyerek bu duruma dikkat çekmiştir. Ayrıca, bir öğrenci ağ günlüklerinin sosyal bir paylaşım aracı olduğunu işaret ederek, akademik ödevler için kullanılmalıklarıyla ilgili olarak, “Kişisel ağ günlüklerini (blogları) öğretmenlerin ödev yaptırmak için kullanması öğrenciyi ağ günlüklerinden soğutur. Sosyal bir paylaşım aracı olan ağ günlüklerinde bence akademik ödevlerin yapılması gereksiz” şeklinde bir değerlendirmede bulunmuştur.

Mesleki Yaşantıda Ağ Günlüğü Kullanmaya Yönelik Görüşler

Öğrencilere mezun olduktan sonra “Mesleki yaşantınızda ağ günlüğü (blog) kullanmayı düşünüyor musunuz? Neden?” diye sorulmuştur. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (N=26) ağ günlüğü kullanmaya olumlu bakarken beş öğrenci ağ günlüğü kullanmayı düşünmediğini ve iki öğrenci bu soruya herhangi bir cevap yazmamıştır.

Öğrencilere göre ağ günlüğü bilgi ve düşünce paylaşımı için iyi bir araç olabilir. Örneğin, mesleki yaşantılarında ağ günlüğü kullanmaya olumlu bakan öğrenciler (N=26) arasından 12 öğrenci “neden” sorusuna “bilgi paylaşımı” ve altı öğrenci “düşünce ya da fikir paylaşımı” için ağ günlüğü kullanmayı düşündüklerini belirtmişlerdir. Bilgi paylaşımı için ağ günlüğü kullanmayı düşündüğünü belirten bir öğrenci düşüncesini, “Öğrencilere ek bilgileri ağ günlüğüyle (blogla) vermek isterim” diye ifade etmiştir. Bununla birlikte başka bir öğrenci, “Bir konuda fikir ve görüş bildirmek için iyi bir araç olacağına inanıyorum” diyerek ağ günlüklerinin fikir paylaşımı için kullanılabileceğini belirtmiştir. Ayrıca bir öğrenci ilerde meslek hayatında neden ağ günlüğü kullanmak istediği konusundaki düşüncesini, “Bilgi paylaşımıyla birlikte düşünce ve fikirlerimi paylaşmak için faydalı olabileceğini düşünüyorum” diye belirterek ağ günlüklerinin hem bilgi hem de düşünce ya da fikir paylaşımı için kullanılabilirliğini işaret etmiştir.

Bunlarla birlikte bazı öğrencilere göre ağ günlükleri akademik ve kişisel gelişim amaçlı kullanılabilir. Örneğin bir öğrenci ağ günlükleriyle ilgili düşüncesini, “Akademik yazma ve tartışma becerisini artırdığı için kullanabilirim” diye belirtmiştir. Benzer olarak bir başka öğrenci ilerde ağ günlüğü kullanıma yönelik düşüncesini, “Ders bünyesinde katkı sağlayacak bir çalışma etkinliği olabilir” şeklinde açıklamıştır. Bir diğer öğrenci, ilerde neden ağ günlüğü kullanmak istediğini, “Çoklu ortam (multi-medya) nesnelere kullanarak yayın yapabiliyorum ve yayınladığım yazılar yoruma açık olduğu için kendimi geliştirmem için yararlı olabilir” diye açıklamıştır.

Ayrıca, öğrenciler ağ günlüklerini ilerde meslek yaşantılarında sınav sonucu duyurma ve günlük değerlendirme yapma diğer etkinlikler için de kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğrenci ilerde ağ günlüğü kullanmaya yönelik düşüncesini, “Sınav sonuçları ya da ödevleri gönderme ve tartışma ortamı oluşturmak için kullanabilirim” diye açıklamıştır. Bir başka öğrenci düşüncesini, “Mesleki hayatımda gerçekleşen olayları yayınlayabilirim” diye açıklamıştır. Bir diğer öğrenci ilerde ağ günlüğü kullanma gerekçesini “günlük değerlendirme yapmak için” olarak açıklamıştır. Başka bir katılımcı ilerde neden ağ günlüğü kullanmak istediğini, “Herkes açık, kolay yayınlanabilir ve ücretsiz olması nedeniyle” şeklinde açıklamıştır.

Fakat beş öğrenci ilerdeki mesleki yaşantılarında ağ günlüğü kullanmayı düşünmediklerini belirtmişlerdir. Örneğin bir öğrenci ilerde ağ günlüğü kullanmama düşüncesini, “Bunun yerine kendi web sitesi yapmayı tercih ederim. Kolaya kaçan bir insan değilim” şeklinde açıklamıştır.

Ağ günlükleri ve Öğrenme-Öğretme Ortamları

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (N=29), “ Ağ günlüğü (blog) yayıncılığının öğrenme-öğretme ortamlarına katkı sağlayacağına inanıyor musunuz?” sorusuna “evet” ya da olumlu şekilde cevap verirken, iki öğrenci “hayır” inanmıyoruz diye cevap vermişlerdir, iki öğrenci de bu soruya hiçbir cevap vermemiştir. Dokuz öğrenci de ağ günlüğü yayıncılığının öğrenme-öğretme ortamlarına katkı sağlayacağına inanmasına rağmen gerekçesini yazmamış ya da net bir şekilde açıklamamıştır.

Önemli sayıda öğrenci (N=11) “neden” sorusuna ağ günlüklerinin bilgi paylaşımı ve bilgi alış-verişi etkinlikleri için uygun araçlar olduğundan dolayı öğrenme-öğretme ortamlarına katkı sağlayacaklarına inandıklarını belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğrenci, “Evet inanıyorum çünkü bilgi paylaşımı noktasında geniş bir ortam oluyor ve farklı alanlardaki birçok bilgiye ulaşılabilir olduğu için faydalı olacağına inanıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Benzer olarak bir başka öğrenci “Bilgisayarla o kadar ilgili olmayan öğretmenlerin bile bilgi paylaşımı için rahatlıkla kullanabileceği bir yazılım” diye cevap vermiştir.

Ayrıca, bazı öğrencilere (N=4) göre ağ günlükleri düşüncelerin ya da fikirlerin paylaşılması açısından uygun araçlar oldukları için öğrenme-öğretme ortamlarına katkı sağlayabilirler. Örneğin, bir katılımcı düşüncesini, “Evet, çünkü bir eğitim konusunda fikirler belirtilebilir, bu konuda yorumlar yapılarak olumlu yönde tartışmalar yapılabilir” şeklinde ifade etmiştir. Benzer olarak bir başka öğrenci öğrenme-öğretme ortamlarında ağ günlüğü kullanımıyla ilgili düşüncesini, “İnanıyorum, çünkü her insan farklı fikir ve öğrenme yaşantısına sahiptir. Birbirleriyle etkileşim içerisinde daha iyi öğrenmeyi sağlayacağına inanıyorum” biçiminde belirtmiştir.

Bunlarla birlikte bazı öğrenciler (N=3) ağ günlüklerinin eğitsel ortamlarının zenginleşmesi ve akademik yazma becerileri gibi diğer alanlara da katkılar yapabileceğini belirtmişlerdir. Örneğin, bir öğrenci ağ günlüklerinin öğrenme-öğretme ortamına yapacağı katkı konusundaki düşüncesini, “Ses, yazı ve görüntü nesneleriyle eğitim ortamı daha da zenginleşir” diye ifade etmiştir. Bir başka öğrenci düşüncesini, “Öğrenciler araştırma, yorum yapma ve referans gösterme becerilerini geliştirirler” şeklinde belirtmiştir. Benzer olarak bir diğer öğrenci “daha kaliteli makaleler yazma” konusunda ağ günlüklerinin katkı sağlayabileceğini belirtmiştir.

Ayrıca, iki öğrenci ağ günlüklerinin öğrenme-öğretme ortamına katkı sağlayacağına inanmadıklarını belirtirken başka bir öğrenci düşüncesini, “İnanıyorum, ancak bu sadece bizim gibi sınıfın büyük çoğunluğunun İnternet ve bilgisayar olanağı olan bir sınıfta yararlı olabilir” şeklinde belirtmiştir. Bir başka öğrenci düşüncesini, “Bazı ağ günlükleri (bloglar) öğrenme-öğretme ortamına katkı sağlamayacak kadar boş. Ama güzel kullanabilirsek çok katkısı olabilir” ifadesiyle belirtmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma ağ günlüğü yayıncılığı ve kullanımı konusunda tecrübeleri olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE) öğrencilerinin ağ günlüğü hakkındaki görüşlerini incelemek için yapılmıştır. Araştırmada ağ günlüğü yayınlamanın BÖTE öğrencilerine yaptığı katkılar, ağ günlüğü yayıncılığının avantajları ve dezavantajları incelenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin ile ilgili mesleki yaşantılarında ağ günlüğü kullanımı konusundaki düşünceleri ve ağ günlüğü kullanımının öğrenme-öğretme ortamlarına yapabileceği katkılar konusundaki düşünceleri de incelenmiştir.

Ağ günlükleri minimum teknik beceriyle web yayıncılığı yapamaya fırsat veren araçlar olarak düşünülebilir (2;29). Bu durumda ağ günlüklerinin BÖTE öğrencilerin teknik becerilerine dikkate değer ölçüde katkı yapmaları beklenemez. Bu araştırmadan elde edilen bulgular da bu doğrultuda çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu ağ günlüğü yayıncılığının web yayıncılığı konusundaki teknik becerilerine, ses, yazı, görüntü ve video gibi çoklu ortam nesnelerini web ortamında paylaşma becerilerine herhangi bir katkı yapmadığını belirtmişlerdir. İlgili alanyazın incelendiğinde eğitimde ağ günlüğü kullanımının kısıtlayıcı yönlerinin olduğu ifade edildiği görülmektedir (30; 31). Bu çalışmada öğrenciler ağ günlüklerinin öğretimsel amaçla kullanımının sınırlılıklarından veya olumsuz yönlerinden bahsetmemişlerdir. Fakat, bu çalışmadaki öğrenci görüşleri dikkate alınarak ağ günlüklerinin BÖTE öğrencilerinin web yayıncılığı konusundaki teknik becerilerinin geliştirilmesi için çok uygun araçlar olmadığı söylenebilir.

Ağ günlüklerinin BÖTE öğrencilerinin teknik becerilerine dikkate değer katkısının olmaması bir sınırlılık gibi gözükse de gerçekte bu durumun ağ günlüğü kullanımının web tasarımı konusunda sınırlı bilgi ve beceriye sahip eğitimciler ve öğrenciler arasında yaygınlaşması açısından olumlu sonuçları olabileceği düşünülebilir. Bir başka ifadeyle, bu araştırmadaki ağ günlüklerinin BÖTE öğrencilerinin teknik becerilerine katkı yapmamasına ilişkin bulgu bu araçların kullanımlarının kolay olduğu tespitiyle (2;29) örtüşmekte ve minimum teknik bilgi ve beceriye sahip herkesin eğitsel ortamlarda düşünce ve bilgi paylaşımı için bu araçları rahatlıkla kullanabileceği fikrini destekler niteliktedir.

Ağ günlükleri her ne kadar teknik bilgi ve beceri bakımından BÖTE öğrencilerine önemli katkılar yapmasa da bu araçların onlar için yayımlar hakkında yorum yapma ve fikir belirtme gibi avantajları vardır. Daha ayrıntılı bir ifadeyle, Türkiye’de son yıllarda yapılan ağ günlüklerine ilişkin araştırma sonuçlarına (32; 33) benzer olarak bu çalışmaya katılan BÖTE öğrencilerinin çoğunluğu ağ günlüğü yayınlarının başkalarının yorumlarına açık olmasını ve olumlu - olumsuz yorumlara bakarak yayınlarını düzeltme şanslarının olmasını avantaj olarak görmektedirler. Ağ günlüklerinin bu avantajlarının BÖTE öğrencilerini eğitsel çevrelerde ağ günlüğü kullanmaya teşvik eden unsurlar olduğu söylenebilir.

Ayrıca, ilgili alanyazınla tutarlı olarak (6; 20; 21; 15; 19; 8) dikkate değer sayıda öğrenciler ağ günlüğü yayıncılığının düşüncelerini ifade etme becerilerine, akademik yazma-tartışma ve referans gösterme becerilerine katkı yaptıklarını belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra, yurtdışında (7; 34) ve Türkiye’de yapılan çalışmaların (32; 33) bulgularını destekleyici şekilde öğrenciler ağ günlüklerinin “bilgi paylaşımı” ve “düşünce paylaşımı” için uygun araçlar olduklarından dolayı ileride bu araçları kullanmayı düşündüklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin ağ günlüklerinin öğrenme-öğretme ortamlarına olumlu katkılarına ilişkin görüşleri Top, Yükseltürk ve İnan’ın (35) yapmış oldukları çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Bu çalışmanın bulgularını ve ilgili alanyazını dikkate alarak ağ günlüklerinin öğrenme-öğretme ortamlarının zenginleştirilmesi, öğrencilerinin düşüncelerini ve bilgilerini paylaşmaları ve akademik yazma becerilerinin geliştirilmesi için uygun araçlar olduğu söylenebilir.

Bunların yanı sıra öğrencilerin büyük bir çoğunluğu mesleki yaşantılarında ağ günlüğü kullanmaya olumlu bakmaktadırlar. Bu bulguya göre BÖTE bölümü öğrencilerinin mesleki yaşamlarında öğrenme ortamlarında ağ günlüğü kullanımını teşvik edecekleri ve bunun eğitimde yeni teknoloji kullanımının yaygınlaşması açısından olumlu olduğu ve söylenebilir.

Sonuç olarak elde edilen bu bulgulara göre, ağ günlüğü yayıncılığının BÖTE öğrencilerinin teknik becerilerine önemli bir katkı yapmadığı fakat ilgili alanyazınla tutarlı olarak (6; 20; 21; 15; 19; 8; 32; 33) onların düşüncelerini ifade etme, akademik yazma ve tartışma becerilerine dikkate değer ölçüde katkı yaptığı belirtilebilir. Ayrıca, ağ günlüğü yayıncılığının kolay olması ve edit etme ya da düzenleme işlemlerinin karmaşık işlemler gerektirmemesi bu araçların kullanımının eğitsel çevrelerde teknik yönden sınırlı bilgi ve beceriye sahip bireyler arasında yaygınlaşması açısından bir avantaj olarak düşünülebilir.

Ayrıca elde edilen bulguları dikkate alarak eğitim çevrelerinde ağ günlüğü kullanımıyla ilgili olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Ağ günlükleri web tasarımıyla ilgili teknik bilgi ve becerilerin geliştirilmesinden çok düşünceleri ifade etme ve akademik yazma (bir konuyu tartışma, referans gösterme, vs) becerilerinin geliştirilmesi için kullanılabilirler.
- Başkalarının yorumlarına açık olan ağ günlükleri eğitsel konular etrafında karşılıklı fikir alış-verişi için uygun araçlar olabilirler.
- Öğretmenler ve öğrenciler yazılı bilginin diğer çoklu ortam nesneleriyle (resim, ses, video, vs) birlikte sunulması ve paylaşılması etkinliklerinde ağ günlüklerinden yararlanılabilirler.
- Ağ günlükleri yayınlanmalarının ve edit edilmelerinin kolay olmasından dolayı çevrimiçi bilgi ve düşünce paylaşımının eğitim ortamlarında daha yaygın bir hale gelmesi için etkili araçlar olabilirler.

Ek 1. Veri Toplama Aracı

1. Blog sayfası yayınladıysanız size ne gibi katkıları oldu? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.

- Web yayıncılığı konusunda teknik becerilerim arttı,
- Akademik yazma ve tartışma becerilerim arttı,
- Referans gösterme becerilerim artı,
- Düşüncelerimi ifade etme becerilerim arttı,
- Ses, yazı, görüntü ve video gibi multimedya nesnelerini web ortamında paylaşma becerilerim arttı,
- Diğer (lütfen belirtiniz).

2. Blog yayıncılığının ne gibi avantajları var? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.

- Ücretsiz olması,
- Yayınlamanın ve edit etmenin kolay olması,
- Yayınlara başkalarının yorumlarına açık olması,
- Olumlu ve olumsuz yorumlara bakarak düzeltme şansımın olması,
- Multimedya nesnelerini (ses, yazı, görüntü, vs.) kullanarak yayın yapabilmem,
- Kolay erişim olması,
- Diğer (lütfen belirtiniz).

3. Blog kullanmanın sizin için bir dezavantajı var mı? Varsa belirtiniz.

4. Mesleki yaşantınızda blog kullanmayı düşünüyör musunuz? Neden?

5. Blog yayıncılığının öğrenme-öğretme ortamlarına katkı sağlayacağına inanıyor musunuz? Neden?

5. Kaynakça

- Vikipeđi, Özgür Ansiklopedi (2010). Blogs. 02.02. 2010 tarihinde <http://tr.wikipedia.org/wiki/Blog> adresinden alınmıştır.
- Boyd, D. (2006). A blogger's blog: exploring the definition of a medium. Reconstruction 6(4). 02.02.2010 tarihinde <http://reconstruction.eserver.org/064/boyd.shtml> adresinden alınmıştır.

3. Bartlett-Bragg, A. (2003). Blogging to learn. KnowledgeTree. 10. 07. 2010 tarihinde http://www.flexiblelearning.net.au/knowledgetree/edition04/pdf/Blogging_to_Learn.pdf adresinden alınmıştır.
4. Goh, J.W.P., Quek, C.J. ve Lee, O.K. (2010). An Investigation of Students' Perceptions of Learning Benefits of Weblogs in an East Asian Context: A Rasch Analysis. Educational Technology & Society, 13 (2), 90-101.
5. Guenther, K. (2005). Socializing your web site with wikis, twikis, and blogs. Online, 29(6), 02. 02. 2010 tarihinde <http://www.infoday.com/online/nov05/index.shtml> adresinden alınmıştır.
6. Johnson, A. (2004). Creating a writing course utilizing class and student blogs. The Internet TESL Journal, 10(8), 01.02.2010 tarihinde <http://iteslj.org/Techniques/Johnson-Blogs/> adresinden alınmıştır.
7. Ray, J. (2006). Welcome to the Blogosphere: The educational use of blogs. Kappa Delta Pi Record, Summer 2006, 175-177.
8. Tekinarslan, E. (2008). Blogs: A qualitative investigation into an instructor and undergraduate students' experiences. Australasian Journal of Educational Technology, 24 (4), 402-412.
9. Philip, R. & Nicholls, J. (2009) Group blogs: Documenting collaborative drama processes. Australasian Journal of Educational Technology, 25(5), 683-699.
11. Godwin-Jones, R. (2003) Emerging technologies. Blogs and wikis: Environments for on-line collaboration. Language Learning & Technology, 7(2), 12-16.
01. 02. 2010 tarihinde <http://llt.msu.edu/vol7num2/pdf/emerging.pdf> adresinden alınmıştır.
10. Anderson, P. (2007) What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education. Joint Information Systems Committee (JISC) Technology and Standards Watch, February, 2007. 01.02.2010 tarihinde <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/techwatch/tsw0701b.pdf> adresinden alınmıştır.
12. Nardi, B. A., Schiano, D. J. & Gumbrecht, M. (2004). Blogging as social activity, or, would you let 900 million people read your diary? Proceedings of the 2004 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work. pp.222-231.
13. Chong, E. (2008) Harnessing distributed musical expertise through edublogging. Australasian Journal of Educational Technology, 24(2), 181-194.
14. Hurlburt, S. (2008). Defining tools for a new learning space: Writing and reading class blogs. Journal of Online Learning and Teaching, 4(2), 182-189.
15. Williams, J. B. & Jacobs, J. (2004). Exploring the use of blogs as learning spaces in the higher education sector. Australasian Journal of Educational Technology, 20(2), 232-247.
16. Winder, D. (2006). Online tools: Blogs and wikis. Information World Review, 229, 28-31. 01.03.2010 tarihinde <http://www.itweek.co.uk/information-world-review/features/2168443/onlinetools-blogs-wikis>. adresinden alınmıştır.
17. Burgess, J. (2006). Blogging to learn, learning to blog. In A. Bruns & J. Jacobs (Eds.), Uses of blogs (pp. 105-114). New York: Peter Lang.,
18. Kalelioğlu, F. ve Gülbahar, Y. (2010). Investigating the usage of blogs in educational settings from multiple intelligences perspective. TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology, 9 (2), 132-144, 05. 04. 2010 tarihinde <http://www.tojet.net/>

- [articles/9215.pdf](#) adresinden alınmıştır. Embrey, T. R. (2002). You blog, we blog: A guide to how teacher librarians can use weblogs to build communication and research skills. *Teacher Librarian*, 30(2), 7-9. 01.02. 2010 tarihinde www.teacherlibrarian.com/tlmag/v_30/v_30_2_feature.html adresinden alınmıştır.
20. Huffaker, D. (2005). The educated blogger: Using weblogs to promote literacy in the classroom. *AACE Journal*, 13(2), 91-98
21. Hernández-Ramos, P. (2004). Web logs and online discussions as tools to promote reflective practice. *The Journal of Interactive Online Learning*, 3(1), 01.02. 2010 tarihinde <http://www.ncolr.org/jiol/issues/PDF/3.1.4.pdf> adresinden alınmıştır.
22. Brescia, W. F. ve Miller, M. T. (2006). What's it worth? The perceived benefits of instructional blogging. *Electronic Journal for the Integration of Technology in Education*, 5, 44-52.
23. Ellison, N. B., ve Wu, Y. (2008). Blogging in the classroom: A preliminary exploration of student attitudes and impact on comprehension. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 17(1), 99-122,
24. Lui, A.K., Choy, S.O., Cheung, Y.H.Y. ve Li, S.C. (2006). A study on the perception of students towards educational weblogs. *Informatics in Education*, 5 (2), 233-254,
25. Davis, F.D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340,
26. O'Malley, J., and H. McCraw. (1999). Students' perceptions of distance learning, online learning, and the traditional classroom. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 2(4). 01.02.2010 tarihinde <http://www.westga.edu/~distance/omalley24.html> adresinden alınmıştır.
27. Bogdan, R. ve Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education* (2nd ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
28. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
29. Kim, H. N. (2007). The phenomenon of blogs and theoretical model of blog use in educational contexts. *Computers & Education* 51 (2008) 1342-1352.
30. Krause, S.D. (2004). When blogging goes bad: a cautionary tale about blogs, email lists, discussion, and interaction. 13.07.2010 tarihinde <http://english.ttu.edu/KAIROS/9.1/praxis/krause/index.html> adresinden alınmıştır.
31. Homik, M. ve Melis, E. (2006). Using Blogs for Learning Logs, *Proceedings of ePortfolio*. Oxford, UK. 14.07.2010 tarihinde <http://www.activemath.org/pubs/HomikMelis-ep2006.pdf> adresinden alınmıştır.
32. Karaman, S., Kaban, A, ve Yıldırım, S. (2010). Sınıf blogu ile grup bloglarının öğrenci katılımı ve görüşleri açısından karşılaştırılması. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 1 (2). 16.02.2011 tarihinde <http://www.et-ad.net/dergi/index.php?journal=etad&page=issue&op=archive> adresinden alınmıştır.

33. Çuhadar, C. ve Kuzu, A. (2010). Improving interaction through blogs in a constructivist learning environment. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE. 11 (1). 16.02.2011 tarihinde http://tojde.anadolu.edu.tr/tojde37/articles/article_9.htm adresinden alınmıştır.
34. Gruhl, D., Guha, R., Liben-Nowell, D. & Tomkins, A. (2004). Information diffusion through blogspace, Proceedings of the 13th international conference on World Wide Web, May 17-20, NY, USA, <http://doi.acm.org/10.1145/988672.988739>
35. Top, E., Yükseltürk, E. ve İnan, F.A. (2010). Reconsidering usage of blogging in pre-service teacher education courses. Internet and Higher Education, doi:10.1016/j.ihe-duc.2010.05.003
36. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (Altıncı Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.